

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 23. oktobra 1861.

Oreh.

(Dalje.)

Priprava orehov za seme. Ko so orehi do čistega osnaženi in na zraku posušeni, jih denem skladama v nalašč za to napravljeno leseno škrinjico, ki je 6 do 9 pavcov visoka, široka in dolga naj je kakorkoli hoče, in sicer tako-le: na dno nasujem najprej en pavec čistega svižca (drobnega peska); na to položim en sklad orehov tako, da ležijo s špicami navzgor; na to pride zopet čez vso škrinjico en pavec na debelo peska, na kateri se drugi sklad orehov, ravno tako kakor popred, zversti, in tako delam sklad na sklad, dokler ni škrinjica do verha polna. Pri ti napravi se mora pa na to gledati, da zgornji sklad orehov ne smé do verha priti, ampak nižje biti, in sicer tako, da med orehi in zgornjim pokrovom za en pavec prostora ostane, kateri se zopet s peskom nasuje. Da miši v škrinjico do orehov ne prejedó, jo omrežim s tanko in gosto drateno mrežico, postavim škrinjico v kakošen tak kraj, kjer se ni zmerzline bati, da ostane do spomladi, dokler se začne poljske dela. Do tega časa jamejo skor že vsi orehi v škrinjici kal poganjati, posebno če se škrinjica primerno vlažna derži.

Kamor mislim orehe saditi, dam v jeseni zemljo prekopati in plevéla popolnoma očistiti, poravnati in sploh tako pripraviti, da se dajo orehi brez vsega zadržka saditi.

Kako orehe saditi in jih čez leto škode varovati. Kakor hitro spomladi vreme dopusti, da se dajo orehi saditi, vzamem omenjeno škrinjico z orehi napolnjeno, ter jo spravim na kraj, kateri je za orehovo posadbo odločen; ji vzamem stranici preč, ki niste terdo pribite, ampak le z lesenimi šravfi priterjene, sicer bi se utegnula škrinjica preveč pretresti, če bi se stranice odbijale, in orehova kal bi se poškodovala. Na to poberam sam orehe iz škrinjice enega za drugim in jih dajem pomagaču, kateri jih ob potegnjenem vertnem motozu po 2 pavca globoko v zemljo in po 18 pavcov saksebi sadi v luknje, ki se s klinom proti narejajo. Pri tem delu se mora le varovati, da se kal ne odkerhne; zato se luknje morajo z rahlo perstjo zasipati; verste posajenih orehov morajo biti po 2 čevlja in pol saksebi. Ko so mladi oreški po 3 pavce visoki iz zemlje pribodli, se okopljejo, in poleti se mora na to paziti, da jih plevel ne preraste.

Ko je spomladi se zemlja osušila, idi po verstah, v ktere so bili lansko spomlad orehi posajeni, odreži nepotrebne mladice s kakim ojstrim nožem od vsacega oreška, in pusti jim le eno najlepšo in najkrepkejšo, ktera ti bo jela tako spešno rasti, da je boš gotovo prav vesel. Tem mladikam, ki si jih za prihodnje drevo odločil, poreži čez leto stranske odrastlike tikama debela; gospod Leicht terdi, da se pri tem ni nikoli škode bati. Pri vsem tem se mora pa pri orehovitih nasadiščih na to gledati, da jih plevel ne prerašča, in da se pred zimo pregloboko ne okopljejo.

Spomladi druzega leta, ko se je zemlja dobro osušila in lepo vreme nastopi, poreži mladim oreškom serčne korenine, to je, tiste, ki naravnost v tla grejo, kar se pa tako-le opravi:

Jemlje se za to opravilo majhna vertna matika s kratkim ročnikom in pa dolg ojster nož; z matiko se perst od zgornjih drevesnih koreninic odkoplje, tako, da se lahko do serčne korenine pride, ktera se z nožem ravno odreže, pa tako, da se stranske koreninice ne porežejo ali ranijo. Ko so vse serčne korenine porezane, se prerežejo ravno tako tudi stranske, toda za en ali poldrug pavec nižej; odrezane koreninice se poberejo proč, in pri tem delu napravljena jama se zopet s perstjo zasuje. Tako se ravná, dokler ni spodreza serčnih korenin od prvega do zadnjega drevesca končana. Ni se bati, da bi zatega voljo rast le količkaj zadržana bila. Od časa do časa se morajo stranske mladice trebiti in zemlja večkrat pleti.

Pervo leto potem, ko se je vse to storilo, pa tudi drugo leto potem se morajo spomladi in poleti vse stranske mladice skerbno odrezovati, kakor je gori rečeno bilo; in v tem drugem letu pa se poreže serčna korenina toliko, da je je le 7 čevljev nad zemljo; potem se začne krona delati, za ktero se pa le 4 gornje vejice pusté. Naslednje leto, ko so oreški že po 2 pavca debeli, se na stanoviten kraj presadijo.

(Dal. prih.)

Gospodarske skušnje.

(Bela pšenica). V časniku štajarske kmet. družbe razgláša bravcom našega lista dobro znani gospod Dominik Čolnik, posestnik v Drevanji v slovenskih goricah, to-le: „V pariški razstavi leta 1856 sem dobil pol bokala nove bele pšenice (Blé blanc), ki je ondi bila z zlato svetinjo poslavljená. Pridelal sem je dosihmal čez 100 vagánov. Pšenica ta je bela, okrogla, drobneja kot navadna; se razraša neizrečeno, tedaj se je za posetev polovica prihrani; ne plega rada; iz nje se zmelje najlepša moka skor brez otrobov; vagán (2 mernika) vagata čez 90 funt. — Gosp. Čolnik prodaja vagán te izverstne nove pšenice po 10 gold. nov. dn. — Kdor je želi, naj se oberne do gosp. Čolnika v Drevanji *) (Triebein, Post St. Leonhard in Steiermark) ali pa na vertnarja štaj. kmet. družbe gosp. Jož. Kiegerl-a v Gradcu.

Gospodarske novice.

(Kako se cela vas svojih dolgov lahko znebi), beremo iz Šlezije v „Gr. Zeit.“ Kaj nek so ti kmetje storili? Pri tisti (tudi v „Novicah“ priporočani) zavarovavnici ali asekuraciji na Dunaji, ki se „Austria“ imenuje, so se vsi gospodarji, kateri so bili zadolženi, na to, ako umerjó, zavarovali tako, da asekuracija po njih smerti vés dolg poplača tako, da dedniki (erbi) dobijo celo kmetijo brez dolgá. Ker je le treba, da tak zadolžen gospodar, dokler živi, vsaki mesec plačuje kaka 2 gld. v asekuracijo in s tem po svoji smerti zagotovi dednikom gotovih 1000 gold., je

*) V imenu krajske kmetijske družbe prosimo častitega gospoda Čolnika, družbenika naše družbe, naj nam hvaljene pšenice kmali pošlje pol vagana na stroške družbine. Vred.